

Høring – Differensiering av industritariffen og nytt kapasitetsledd

Innhold

Forord	2
Innspill fra tidligere høringsrunde	3
Hvorfor endre den generelle industriavkortningen?	5
Statnett foreslår å differensiere industritariffen ytterligere	7
Industridifferensieringen i praksis	8
Nettmessig begrunnelse for ytterligere differensiering av industritariffen	10
Et nytt kapasitetsledd	12
Vedlegg 1 – Retningslinjer for fastsettelse av terskelpris for industrianlegg	13
Vedlegg 2: Liste over de som sende inn høringsinnspill i forrige runde	15

Forord

Statnett publiserte sitt [forslag til ny tariffmodell](#) til offentlig høring på våre nettsider 13. februar 2025. Som en oppfølging av høringen våren 2025 ble det avholdt informasjonsmøte den 10. mars 2025. Det kom om lag 40 deltakere på møtet, og ytterligere 50 personer fulgte hele eller deler av møtet digitalt. Frist for høringsinnspill var satt til 4. april. Samtlige aktører som ba om utsatt innleveringsfrist, fikk utsatt frist med ytterligere en uke.

Totalt har Statnett mottatt 51 høringsinnspill. Vi har fått 16 innspill fra kraftforbrukere eller representanter for kraftforbrukere. 8 er fra kraftprodusenter og 12 innspill er fra regionale nettselskaper. Dette er relativt få i forhold til totalt antall nettselskap, men vi antar at flere av nettselskapene har gitt uttrykk for sine standpunkter via sine interesseorganisasjoner. Ytterligere 10 innspill har kommet fra ulike regionalt forankrede aktører, herunder Bergen Næringsråd, LO/NHO Nordland, Fylkesordførerne i Agder, Kraftfylka med flere. Fire organisasjoner har sendt inn høringssvar, disse er Distriktsenergi, Fornybar Norge, Offshore Norge, Norsk Industri. En privatperson har også sendt inn høringssvar. En liste over alle som har innsendt høringsuttalelser er tilgjengelig i vedlegg 2.

Høringsinnspillene tar opp mange ulike perspektiver og problemstillinger. Svært mange ønsker dialog og videre samarbeid. I både høringsnotatet og høringsinnspillene er videre samarbeid i arbeid i regi av RME og Fornybar Norge fremhevet. Statnett [besluttet sommeren 2025](#) å utsette innføringen av de første tariffendringene fra 2026 til 2027 for å få mer tid til å drive ytterligere prosess, herunder denne høringsrunden.

Høsten 2025 har Statnett i hovedsak brukt på dialog med Statnetts kunder, RME, ED og interesseorganisasjoner om de ulike elementene i tariffmodellen. Tiltakene i tariffmodellen er delt i kortsiktige tiltak, som kan

iverksettes uten forskriftsendringer, og langsiktige tiltak, som forutsetter endringer i regelverket og ikke kan besluttet ensidig av Statnett. Av tiltakene som skal gjennomføres på kort sikt er det industriavkortningen og kapasitetsleddet som har vært mest i fokus høsten 2025, mens av tiltakene på lang sikt er det energileddet, anleggsbidrag og k-faktoren som i størst grad har vært diskutert.

Innhold i denne høringsrunden

Denne høringen beskriver den praktiske innretningen av de to tiltakene som kan gjennomføres uten forskriftsendringer – industriavkortningen i tariffens faste ledd og det nye kapasitetsleddet. Tiltakene er videreutviklet i lys av tilbakemeldingene som ble mottatt i høringsrunden og i påfølgende dialog med interessentene. Kapasitetsleddet er noe justert og detaljert. Modellen for industritariffen er konkretisert og bearbeidet slik at den vil gi tydelige incentiver til økt fleksibilitet, uten å gi disincentiver til aktører som allerede er fleksible. Industriaktører vil fortsatt kunne oppnå 50% industriavkortning med forslaget som presenteres.

Vi har gitt fire ukers frist på tilbakemeldinger fordi høringen kun inneholder ytterligere detaljer om to forslag som allerede er hørt. Alle høringssvar vil bli gjort offentlig tilgjengelig.

Høringsfrist er fredag 20. februar 2026.

Innspill fra tidligere høringsrunde

Omtalen i dette avsnittet vil begrense seg til å omhandle innspillene til kapasitetsledd og industritariff. Til sammen er det kommet 51 innspill. Å omtale alle vil ta for mye plass. Omtalen er overordnet og inkluderer momentene som flest har lagt vekt på i sine innspill. [Samtlige innspill](#) som ble mottatt er lest og vurdert.

Høringsinnspill - kapasitetsledd

Høringsinnspillene fra forbrukerne varierer avhengig av størrelse og type forbruk. Forbrukerrådet, som eneste representant for alminnelige forbrukere, gir tydelig støtte til innføringen av et kapasitetsledd. Samfunnsbedriftene Energi, som den tydeligste representanten for mellomstore bedrifter, støtter forslaget med noen forbehold om gradvis innføring. De oppfordrer også å innføre et kapasitetsledd for produksjon. De store forbrukerne, representert ved blant annet Norsk Industri, Hydro, Equinor og Celca (nå 7 Steel) for å nevne noen, er meget kritisk til forslaget, De mener at kapasitetsleddet vil gi feil insentiver. Flere stiller spørsmål ved om det tjener kraftsystemet at kundene skal gis insentiver til å redusere makslast i perioder der nettet ikke er sterkt belastet. Videre pekes det på at forslaget automatisk vil føre til økte tariffer dersom industrirabatten kun skal tas på fastleddet som får mindre betydning enn tidligere. Kapasitetsleddet må derfor etter sigende sees i sammenheng med fastleddet. Det kommenteres også på at nivået på makslasten bør justeres for spesielle hendelser i markedet, eller testing av anlegg. Enkelte mener at forslaget ikke er bærekraftig for deres industri og at det også er i motstrid med politiske mål. Det er etterspørres mer utredning med tydeligere konsekvenser for enkeltaktører. Flere aktører etterlyser partsinvolvering i forkant av høringen.

Høringsinnspillene fra nettselskapene gir i sin helhet uttrykk for forståelse for prinsippet som legges til grunn

for kapasitetsleddet. Det overordnede inntrykket er likevel et godt stykke fra ensidig støtte til kapasitetsleddet slik det er presentert av Statnett. De fleste nettselskapene tar opp utfordringer som oppleves som uavklarte i Statnetts forslag. Innspillene beskriver ulike varianter av utfordringer knyttet til fire forhold:

- Hva skjer dersom Statnett pålegger regionalnett å bedrive transitt gjennom regionalnettet i perioder med vedlikehold av transmisjonsnettskomponenter?
- Hvordan skal utmating til transmisjonsnett gjennom to tilknytningspunkter som håndterer "samme" effektmengde tariffes?
- Hvordan skal prissignalet fra sentralnettstariffen nå helt gjennom til sluttbruker?
- Hvordan skal lokal produksjon hensyntas?

I tillegg stiller noen selskap spørsmål ved om det blir unødvendig komplisert med et ekstra ledd i tariffen og at det kan bli mer utfordrende for enkelte nettselskap å tariffere. Generelt etterspørres mer informasjon om hvordan forslaget skal fungere i praksis og hva konsekvensene blir.

Fornybar Norge sitt innspill på kapasitetsleddet omhandler mye av den samme problematikken som regionalnettselskapene tar opp. Distriktsenergi peker på at det vil være en fordel dersom tariffen på transmisjonsnettsnivået blir likere regionalnettsnivået.

Produsentene gir i stort enten prinsipiell støtte til forslaget eller lar være å kommentere forslaget. Utfordringen om at prissignalet må komme frem til sluttbruker blir løftet. En aktør kommenterer konsekvensen for pumpekraft, andre peker på at kapasitetsleddet ikke må gi for høy tariffbelastning i perioder hvor nettet er lite belastet.

De regionale aktørene har i liten grad kommentert kapasitetsleddet spesifikt.

delta. Andre peker på utfordringer rundt å delta i både spot- og fleksibilitetsmarkedet.

Høringsinnspill - industritariff

De store forbruksaktørene er nesten utelukkende negative til forslaget. Noen aktører uttrykker forståelse for at fleksibilitet er viktig, men mener at forslaget er feil virkemiddel for å oppnå ytterligere tilbud av fleksibilitet i markedet. Andre mener at forslaget er en rolleblanding av Statnetts rolle som netteier og systemdriftsansvarlig. Det blir i ulik grad problematisert hvorvidt forslaget har nettmessig begrunnelse eller er juridisk gjennomførbart. Både Norsk Industri, Hydro og Celca (nå 7 Steel) m.fl. gir uttrykk for at dagens rabatt er vel begrunnet og ikke bør endres. Gjennomgående er det et ønske om at forslaget bør utredes bedre og at partene bør involveres i forkant av høringsprosessen.

Norsk Hydrogenforum er mer positiv til forslaget. Også de peker på at det ikke er klart for dem hvordan forslaget skal operasjonaliseres. Samfunnsbedriftene Energi, Forbrukerrådet og Distriktsenergi er positiv til forslaget. Fornybar Norge opplever forslaget som vanskelig å kommentere på.

Nettselskapene fremstår i sine innspill som rimelig nøytrale eller prinsipielt positive til forslaget. Flere viser til at industrien selv må svare på om det finnes muligheter for å få mer fleksibilitet inn i markedet. Noen stiller seg undrende til om ytterligere kravstilling er det beste tiltaket for denne problemstillingen. Produsentene har i stor grad samme tilnærming og bekymringer rundt koblingen mellom et velfungerende marked og kravstilling i tariffsammenheng.

De regionale aktørene har i liten grad kommentert kravet spesifikt. De som kommenterer forslaget gir uttrykk av at industrien ikke må komme dårligere ut i tariffsammenheng enn i dag.

Flere aktører har kommentert at dagens krav til å delta i reservemarkedet i praksis utelukker flere aktører fra å

Hvorfor endre den generelle industriavkortningen?

Industritariffen ble innført i transmisjonsnettets faste ledd for om lag 20 år siden, med noen justeringer undervegs. Dagens industritariffsats ble fastsatt i 2021 og gir 50% reduksjon til alle store forbrukere med høy brukstid som oppfyller kravene (>15MW og >100GWh). Tariffen ble begrunnet i tre nettmessige forhold:

1. Bidrar til reduserte systemdriftskostnader (sommerlast)
2. Utnytte eksisterende nettkapasitet bedre grunnet ulik forbruksprofil
3. Rimeligere å forsyne store enkeltforbruk enn flere, mindre forbruksenheter

Industritariffen¹ er en differensiering av kunder. Differensiering av tariffen er tillatt i lovverket forutsatt at differensieringen er basert på objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. Generelt sett er Statnett pliktig til å sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Når relevante nettforhold endrer seg, er Statnett pliktig til å vurdere fortløpende om dagens differensiering i tariffen er tilstrekkelig godt begrunnet, samt om det er behov for ytterligere differensiering av kundegrupper som tidligere ikke er blitt differensiert. Enhver differensiering av tariffen skal vurderes fra et samfunnsøkonomisk perspektiv iht. Statnetts formålsparagraf.

Samfunnsøkonomiske analyser er underlagt metodekrav beskrevet i R-109/21 ([Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser](#)). Uforpliktende veiledning om gjennomføring av analysen er gitt i DFØs "[Veileder for Samfunnsøkonomisk analyse](#)". Statnett

følger disse prinsippene ved utarbeidelse av KVUer, lønnsomhetsanalyser og tariffvurderinger m.m.

I tråd med føringene for samfunnsøkonomiske analyser er et viktig vurderingskriterium hva som er den alternative anvendelsen av ressursene. I tariffsammenheng er den viktigste ressursen med dagens tariffmodell kapasitet i nettet, angitt i MW i systemets topplasttime. Ved tariffendringen i 2021, vurderte Statnett at den alternative anvendelsen av kapasitet i transmisjonsnettet var økt eksport eller økt alminnelig forbruk (<15MW). I kort betyr dette at vurderingen i 2021 baserte seg på en antagelse om at dersom en industrikunde avsluttet sin virksomhet, ville den ledige nettkapasiteten bli brukt til enten vekst i alminnelig forbruk eller eksport av strøm.

Det vesentlige momentet som er endret siden 2021, er at den alternative anvendelsen av ledig nettkapasitet er endret. Vi har opplevd en eksplosiv vekst i forespørsler om nettilknytning de siste fem årene. Det fremstår nå som at den mest sannsynlige alternative anvendelsen av kapasitet i transmisjonsnettet, er at nye, store forbrukskunder vil tilknyttes nettet. Det medfører at dersom en stor forbruker avvikler sitt forbruk, vil den ledige kapasiteten i nettet bli benyttet av en ny, stor forbruker innen rimelig kort tid, antatt til om lag 5 år fra nedleggelse til reetablering av industri i forventning. Dette medfører at nyttevirkningene som industriavkortningen har basert seg på, har redusert varighet og dermed lavere netto nåverdi.

Tilknytningskøen for forbruk har økt vesentlig siden 2021 og nå er på om lag 30 000MW. Denne utviklingen er blant annet beskrevet i [Statnetts systemutviklingsplan og](#)

¹ Med industritariffen menes her industriavkortningen inkludert den nettmessige begrunnelsen for avkortningen. Teknisk sett er ikke industritariffen en egen tariff, men den samme tariffen som belastes alminnelig forbruk med en avkortning.

[markedsanalyser](#). Enhver framskrivning vil inneha vesentlig usikkerhet, men det er per dags dato lite som tilsier at det vil være vesentlige mengder uutnyttet kapasitet i transmisjonsnettet i neste tiårsperiode. Når en vesentlig andel av forbruket som i dag står i tilknytningskø er tilknyttet nettet, er det ikke etter Statnetts syn grunnlag for å videreføre en prosentvis avkortning av et stadig økende fast ledd uten justeringer. Vår vurdering er at alle kriteriene som industriavkortningen er begrunnet i, har fallende grensenytte. Fallende grensenytte betyr i kort at nettet har større nytte av den første store forbrukeren i et område enn den andre, som igjen har større verdi enn den tredje osv. Det er da i lys av en stadig økende mengde store forbrukere som tilknyttes nettet ikke mulig å videreføre en stigende, nominell rabatt som tildeles stadig flere kunder.

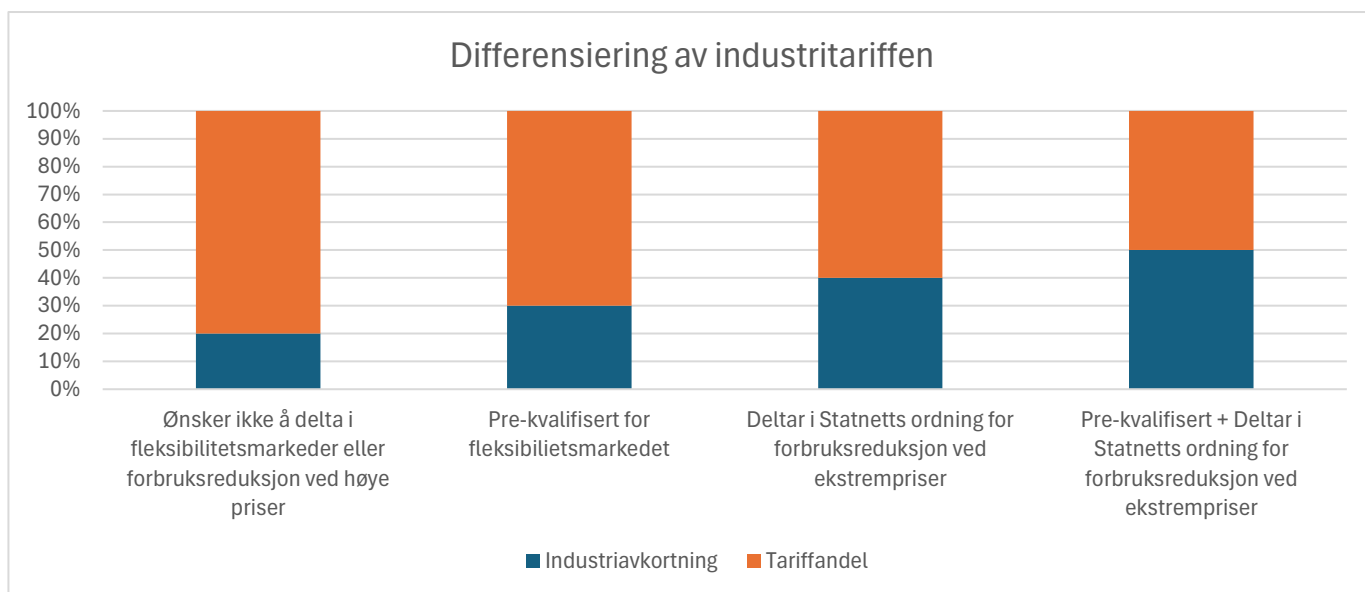
Et annet moment som må vurderes er om argumentet om utnyttelse av eksisterende nettkapasitet bedre grunnet ulik forbruksprofil (punkt 2 over) i dag er håndtert av fleksibilitetsmarkedene. Uten fleksibilitet er det lite grunnlag for å hevde at store forbrukere gir grunnlag for å utnytte eksisterende nettkapasitet bedre enn annet forbruk. Fleksibilitetsmarkedene var mer umodne i 2021 enn i dag, og dynamikken mellom energimarkedet og fleksibilitetsmarkedet er vesentlig endret med innføringen av mFRR-markedene i perioden 2022-25. Det er etter Statnetts syn rasjonelt å fjerne punkt 2 fra grunngivningen i industritariffen, ettersom dette punktet ikke er tilpasset de nye markedsløsningene. Vi innfører istedenfor et eget punkt om verdien av prekvalifisering for industriavkortningen, beskrevet i mer detalj senere i dokumentet.

Statnett foreslår å differensiere industritariffen ytterligere

I kapittelet "Dagens tariff løser ikke fremtidens utfordringer" fra høringen våren 2025 ble de ulike tariffelementene vurdert opp mot de nettutviklingstrekk Statnett vurderer som mest relevante. Industritariffen var en av flere tariffelementer som ble problematisert.

I høringsrunden kom det mange tilbakemeldinger, oppsummert i kapittelet "Innspill fra tidligere høringsrunde". En gjennomgående tilbakemelding fra flere aktører var at forslaget var for lite spesifikt til at det var mulig å ta stilling til, og det ble etterlyst flere detaljer om hvordan ordningen vil fungere i praksis. Flere aktører kommenterte at deres virksomhet sin fleksibilitet var konfidensiell informasjon som ikke kan publiseres i offentlige høringsdokumenter. I etterkant av høringsrunden har Statnett hatt dialog med enkeltkunder hvor et utkast til en ytterligere differensiering ble presentert i ytterligere detalj. Vi har mottatt flere innspill på vårt utkast til ny tariffmodell som vi har brukt i vår videre utvikling av industridifferensieringen. Modellen som publiseres i dette høringsnotatet er Statnetts forslag etter denne behandlingen.

Som omtalt i forrige kapittel vurderer Statnett at grunnlaget for industritariffen ikke lenger kan begrunne en 50% reduksjon i tariffen slik dagens modell legger til grunn. Statnett har da to muligheter – innføre ytterligere krav for å opprettholde samme avkortning, eller redusere avkortningen. Vi foreslår en kombinasjon av virkemidlene, hvor det fortsatt vil være mulig å oppnå 50% industriavkortning forutsatt ytterligere krav. For dem som kun ønsker å forholde seg til kravstillingen slik den er formulert i dagens tariffmodell (>15W og 100GWh), reduseres avkortningen til 20%. For dem som klarer å møte de nye kravene eller deler av dem, vil industriavkortningen ende på enten 30%, 40% eller 50%.

Industridifferensieringen i praksis

Alle industrikunder vil motta 20% i industriavkortning dersom de oppfyller kravene til generell industriavkortning (>15MW og >100GWh).

Fleksible industrikunder kan fortsatt oppnå 50% industriavkortning ved å oppfylle ytterligere to kriterier: Det gis 20 prosentpoeng avkortning ved å være fleksibel i energimarkedet, og inntil 10 prosentpoeng avkortning ved å være prekvalifisert for deltakelse i reservemarkedet.

Forbruksreduksjon ved høye priser i spotmarkedet

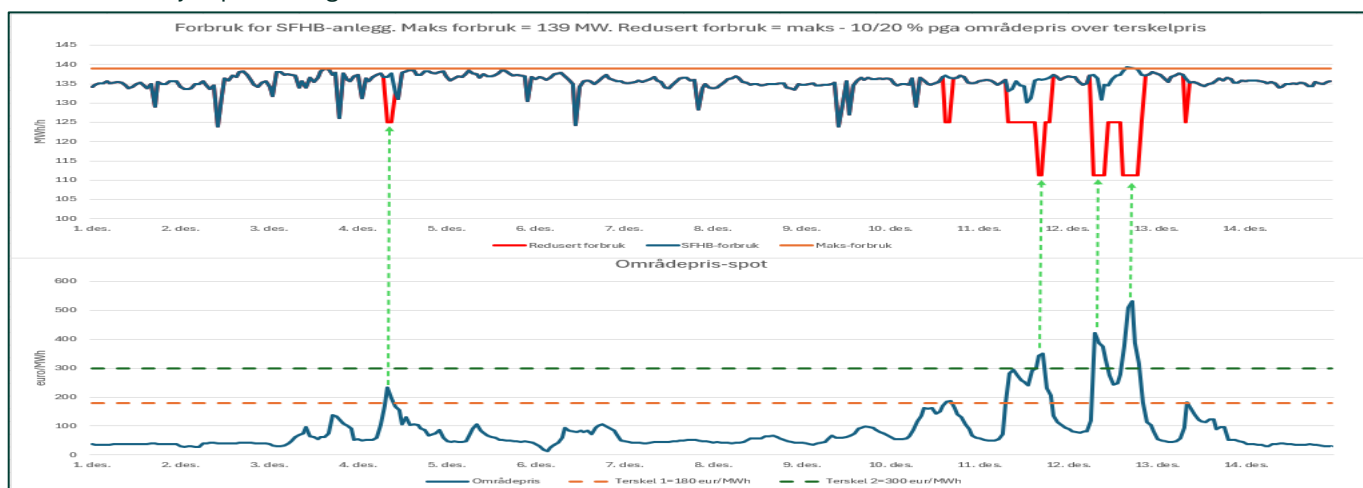
En mulighet store forbruksaktører har for å øke industriavkortningen, er å delta med en andel av sitt forbruk i ordningen for forbruksreduksjon ved høye priser i spotmarkedet.

Prisene er basert på prisnivåene i de ulike prisområdene siste 12 måneder, hvor vi har tatt 0,5 og 0,1-percentilen av prisene og sett dem i sammenheng med forbruksreduksjon på 10% og 20%. Metoden er beskrevet i

ytterligere detalj i vedlegg 1. Vi mener effekten av tiltaket, selv om det gjelder et fåtall timer i året, blir så vesentlig at den rettferdiggjør en vesentlig økning i industriavkortningen tilsvarende ytterligere 20 prosentpoeng.

Statnett ser for seg å oppdatere prisnivåene månedlig. Resultatene fra den månedlige oppdateringen presenteres på nettweb og statnett.no. For samtlige kunder som ønsker å delta i ordningen, er det behov for at de gir beskjed til Statnett i god tid før tariffårets begynnelse. For kunder som har en nettavtale med Statnett kan det vurderes at vilkårene for tariffreduksjonen tas inn i nettavtalen som et vedlegg. For kunder som ikke har nettavtale med Statnett, må det inngås en egen avtale.

Det er virksomheten selv som forplikter seg til ordningen og er ansvarlig for å justere ned sitt forbruk ved aktiv deltakelse i day-aheadmarkedet. Ved avvik fra forpliktelsen vil forbrukeren bli utmeldt fra ordningen påfølgende 12 måneder. Eventuell avkortning som er

Figur 2: Illustrasjon av hvordan ordningen ville fungert i starten av en typisk desembermåned for et industrianlegg på 139MW. Øvre graf viser typisk forbruk i perioden i blått, med hvilke justeringer som ville vært nødvendig for å delta i ordningen i rødt. Nedre graf viser prisnivåer i spotmarkedet for samme periode. Stiplet grønn linje viser 0,1percentilen, stiplet oransje linje viser 0,5percentilen. Blå linje viser faktisk spotprisutvikling.

mottatt uten gjenytelse må tilbakebetales. Statnett vil kontrollere forpliktelsen kundene tar på seg gjennom en krysskobling av markedsdata på priser i day-aheadmarkedet og forbrukerens målte forbruk. Forbrukskundens maksimale forbruk vil settes lik tariffgrunnlaget for kapasitetsleddet. Kapasitetsleddet vil bli mer omfattende forklart i neste kapittel.

Dersom en forbrukskunde som ønsker å delta i ordningen, ser at de har særskilte behov for hviletid eller maksimal utkoblingstid ila. samme døgn selv om forbruksreduksjonen vil avklares mer enn 24 timer på forhånd, kan ta kontakt med Statnett for å avklare om det fortsatt er muligheter for å bli med i ordningen.

Pre-kvalifisering til reservemarkedet

En mulighet for å motta økt industriavkortning utover den nye standardsatsen, er prekvalifisering for mFRR-markedet for fleksibilitet. Statnett mener at det å være pre-kvalifisert for mFRR-markedene har i seg selv en verdi for nettet. Jo flere aktører som er prekvalifisert, jo flere aktører har teknisk mulighet til rask utkobling av sitt forbruk. Det er logisk å anta at aktører som har pådratt seg kostnaden med å bli pre-kvalifisert vil delta i markedene, og vi vil sterkt oppfordre til dette, men vi kan ikke garantere for at det alltid er tilfelle.

Kunder som er pre-kvalifiserte ved inngangen til et tariffår vil automatisk motta +10 prosentpoeng industriavkortning. For kunder som pre-kvalifiseres ila et kalenderår, vil industriavkortningen gjelde fra første måned etter at pre-kvalifiseringen er gjennomført.

Evaluering og videreutvikling

Industriavkortningen er en gjenytelse for den nettmessige nytten industriaktørene tilfører nettet med sin forbruksadferd. Statnett vil følge utviklingen innenfor mFRR-markedene og ordningen for forbruksreduksjon ved høye priser i spotmarkedet for å sikre at nytten av tiltakene står i forhold til industriavkortningen som gis.

Dersom vi ser at tariffavkortningens størrelse over de kommende år ikke står i forhold til den nettmessige nytten, vil vi revurdere kravstillingen og evt. sette en grense for verdien av avkortningen.

Nettmessig begrunnelse for ytterligere differensiering av industritariffen

Industridifferensieringen begrunnes med to forventede nytteeffekter:

- Reduserte systemdriftskostnader
- Redusert effektivitetstap i energimarkedet

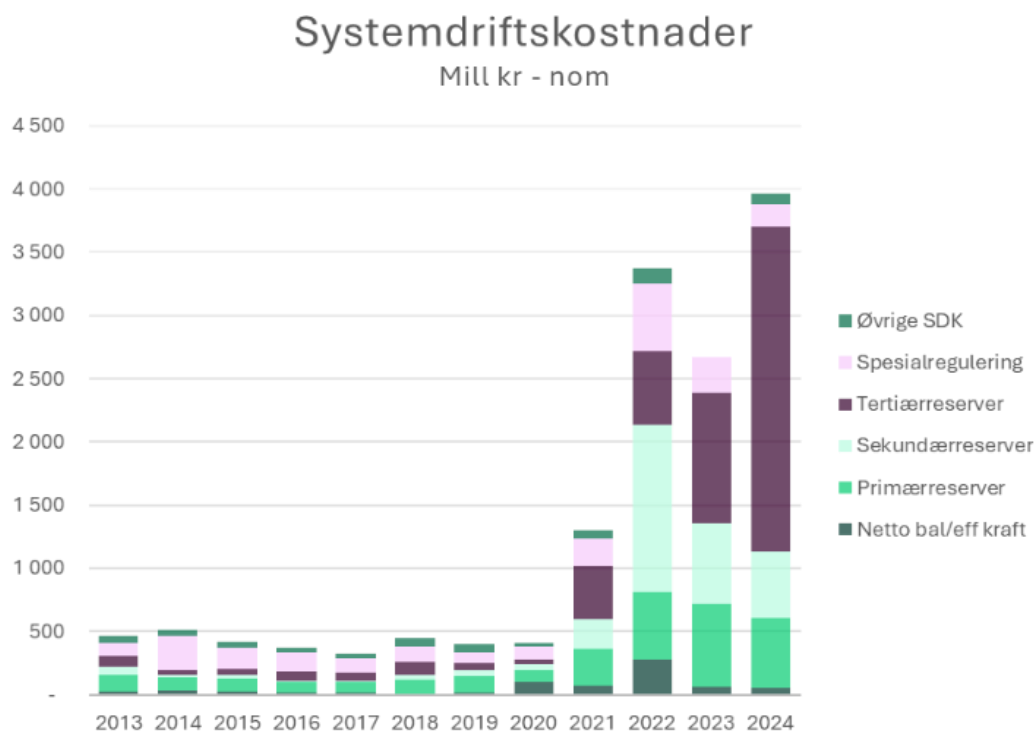
Vi har i kapittelet "

Hvorfor endre den generelle industriavkortningen?" drøftet hvorfor vi mener at den generelle industriavkortningen må reduseres. Dette kapittelet begrunner differensieringen utover den generelle industriavkortningen.

Reduserte systemdriftskostnader

Systemdriftskostnadene dekker Statnetts utgifter for kjøp av reserver i mFRR-CM og mFRR-D. Disse utgiftene representerer en kostnad for å kunne drifte nettet og videreføres gjennom tariffen til kundene i nettet.

Kostnadene for å drifte nettet har økt vesentlig de siste fire årene. Årsakene er sammensatte og inkluderer blant annet økt tilknyttet forbruk og produksjon, høyere og mer volatile priser, nye markedsløsninger og reguleringskrav. Systemdriftskostnader dekkes gjennom tariffen.

Figur 3: Utviklingen i systemdriftskostnader 2013-2024

Et krav om pre-kvalifisering for å motta ytterligere 10% industriavkortning vil medføre at aktører som i dag ikke deltar i fleksibilitetsmarkedene får et ytterligere insentiv til å gjøre sin bedrift fleksibel. Statnett forventer at kriteriet gjør at flere store forbrukere vil gjøre de nødvendige tiltakene for å bli pre-kvalifisert i fleksibilitetsmarkedet. Det er etter Statnetts syn mulig men ikke nødvendig å stille krav til selve deltakelsen i markedet. Ved at flere blir pre-kvalifisert vil det bli flere tilbydere av fleksibilitet. Det fremstår som usannsynlig at en aktør som har pådratt seg kostnader for å kunne være fleksibel, ikke vil ønske å få inntekter fra deltakelse i kapasitetsmarkedene. Erfaringene fra de siste årene viser at det kan være svært attraktivt for bedriftene å delta i fleksibilitetsmarkedet. Vi påregner kostnadsreduksjoner i mFRR-CM/D og i mFRR-EAM som følge av tiltaket.

Redusert effektivitetstap i markedet

Generell samfunnsøkonomisk teori tilsier at ethvert marked, strømmarkedet inkludert, vil ha ulik fordeling mellom produsentoverskudd og konsumentoverskudd ved ulike markedsklareringer som gir ulik pris. Normal prisdannelse tilsier at prisene som oppstår i de 0,5/0,1% strammeste tilfellene er prissituasjoner hvor markedstilpasningen medfører et vesentlig effektivitetstap. Dersom flere store forbrukere deltar i ordningen med forbruksreduksjon ved høye priser i spotmarkedet, vil markedsprisen i enkelttimene reduseres vesentlig og effektivitetstapet reduseres kraftig.

Et nytt kapasitetsledd

Statnett foreslo i høringen våren 2025 å innføre et kapasitetsledd knyttet til kundens maksimale forbruk. Statnett mener et kapasitetsledd vil gi forbrukskundene insentiver for å redusere egen makslast på lengre sikt for å bidra til lavere eller utsatt behov for investeringer i nettet. Gitt at Statnett planlegger investeringer på om lag 150-200 Mrd. NOK i transmisjonsnettet i perioden 2025 - 2040, er det viktig at dette signalet kommer nå og ikke etter at nettet er bygd ut. Kapasitetsleddet ble i høringen våren 2025 foreslått innført med en sats på 100kr/kW, beregnet som 10% av størrelsen omtalt som LKK (langsiktig kapasitetskostnad).

		2025	2030	2035	2040
Bokført verdi	mrd kr	79	147	239	284
Max INN *	GW	40	44	48	51
Max UT *	GW	33	36	38	41
Sum INN+UT	GW	73	80	86	92
LKK	mill kr/MW	1,1	1,8	2,8	3,1

*) inkl kapasitet mot utland (8840 MW)

Figur 4: Anslag på LKK over tid

Kapasitetsleddet vil ta utgangspunkt i målepunktets maksimale utveksling de siste tre kalenderårene i tillegg til inneværende tariffår. Makslast i løpet av perioden (siste 3 år + inneværende år) for hvert punkt vil settes som tariffgrunnlag. Tariffgrunnlagene for hvert punkt vil bli oppdatert og publisert på nettweb. Målepunktene vurderes i utgangspunktet uavhengig av hverandre, med unntak av ved transitt eller der nettavtalen har en kapasitetsbegrensning, ref. 2) og 4) under. Produksjonspunkt vil holdes utenfor målingene.

Basert på innspill fra forrige høringsrunde våren 2025 foreslår Statnett fire justeringer i kapasitetsleddet i forhold til opprinnelig forslag:

- 1) For å hensynta ekstraordinære driftstilfeller hvor makslasten er uvanlig høy, eksempelvis testing av anlegget eller vedlikehold av enkeltkomponenter, justerer vi avregningsgrunnlaget for de 30 høyeste timene. Dette vil fjerne enkeltstående tilfeller som ikke er representativ for ordinær makslast.
- 2) Vi legger opp til å justere for transitt i områder hvor enkelte, særskilte koblingsbilder medfører at regionalnettet i praksis fungerer som transittnett for transmisjonsnett. Nettselskaper som mener de har denne funksjonen i perioder oppfordres til å gi tilbakemelding om det.
- 3) For å sikre at kapasitetsleddet ikke blir et sterkere signal enn fastleddet, sikter vi på at kapasitetsleddet tariffsats ikke overstiger 25% av tariffsatsen til det faste leddet.
- 4) For direkteilknyttet industri med et avtalt maksimalvolum i nettavtalen vil kapasitetsleddet ikke overstige avtalt maksimalvolum.

Sats for kapasitetsleddet vil bli publisert i tariffheftet årlig, basert på ovenstående metodikk. Tariffsatsene fastsettes årlig av Statnetts styre iht. dagens prosess. Kapasitetsleddets funksjon vil på lik linje med industritariffen evalueres over tid.

Vedlegg 1 – Retningslinjer for fastsettelse av terskelpris for industrianlegg

1. Bakgrunn

Store forbrukere med høy brukstid (SFHB)-anlegg som bidrar til forbruksreduksjon ved høye spotpriser vil få 20% ekstra avkortning på tariffsatsen. Det skal fastsettes to terskelpris-nivå som SFHB-anleggene må benytte som øvre grense for reduksjon av forbruk mot områdepris.

2. Beregningsgrunnlag

Terskelprisene beregnes basert på historiske kvarterspriser for hvert prisområde de siste 365 dagene / 12 månedene. Dette sikrer at prisen reflekterer markedsutviklingen over tid.

3. Frekvens for reberegning

Terskelprisen reberegnes den 20. i hver måned. Den nye prisen gjelder fra og med den 1. i påfølgende måned.

4. Publisering og kommunikasjon

Den oppdaterte terskelprisen publiseres på Nettweb og Statnett.no minimum tre virkedager før den trer i kraft. I tillegg sendes informasjonen direkte til kontaktperson for det aktuelle SFHB-anlegget.

4. Forbruksreduksjon

Dersom kunden har inngått avtale om forbruksreduksjon ved definerte terskelnivå eller lavere, så skal forbruket reduseres med minimum 10 % fra definert maksnivå for SFHB-anlegget ved terskelnivå 1 og med minimum 20 % fra definert maksnivå for SFHB-anlegget ved terskelnivå 2.

5. Terskelnivå

- Terskelnivå 1 settes ved til 99,5-persentilen for områdeprisen. Dette tilsvarer den 175. høyeste kvartsprisen i perioden.
- Terskelnivå 2 settes ved til 99,9-persentilen for områdeprisen. Dette tilsvarer den 35. høyeste kvartsprisen i perioden.

	Dager	365
	Timer	8760
Persentil	Kvarter	35040
99,5	Antall kvarter	175
99,9	Antall kvarter	35

- Det beregnes en 99,5 og 99,9-persentil for alle prisene fra alle prisområdene. Dette nivået gjelder som et minimumsnivå for alle prisområder. Prisen avrundes til nærmeste tier-nivå (EUR/MWh).
- Å kun bruke 99,5 og 99,9-persentilen for alle prisene, vil medføre at forbruksaktører i prisområdene med høyest pris vil måtte redusere sitt forbruk langt oftere enn 0,1% og 0,5% av tiden. Det beregnes derfor en terskelpris for hvert prisområde. Dersom den områdespesifikke terskelprisen er høyere enn minimumsnivået, anvendes områdeprisen. Dersom områdeprisen ikke overstiger minimumsnivået, vil ikke forbruksaktørene i dette prisområdet trenge å redusere sitt forbruk.

Tabellen under viser beregnet terskelnivå for hvert prisområde det siste året, der NO1-h er terskelnivå 2 for NO1, altså 99,9 persentil, og der NO1-l er terskelnivå 1 for NO1, altså 99,5 persentil.

"Alle priser" -kolonnen viser minimumsnivå for hvert område. Så for NO3, der 99,5 persentilen den 20.12.25 beregner nivået til 150 eur/MWh for terskelnivå 1, så settes terskelnivå 1 for NO3 til 180 pga. minimumsnivå beregnet fra alle priser (se kolonne helt til høyre, "Alle priser-l").

	NO1-h	NO2-h	NO3-h	NO4-h	NO5-h	Alle priser-h	NO1-l	NO2-l	NO3-l	NO4-l	NO5-l	Alle priser-l
20.12.24	370	430	200	100	260	300	190	180	120	90	150	150
20.1.25	340	430	150	100	220	280	160	180	110	90	140	140
20.2.25	370	450	180	160	240	290	210	220	130	90	170	180
20.3.25	370	450	180	160	240	290	210	220	140	90	170	180
20.4.25	370	450	180	160	240	290	210	220	130	80	170	180
20.5.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.6.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.7.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.8.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.9.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.10.25	370	450	180	160	240	290	220	230	130	60	170	180
20.11.25	370	450	180	170	240	290	220	230	140	100	170	180
20.12.25	270	270	180	170	230	240	200	200	150	140	180	180

7. Hviletid

Dersom et SFHB-anlegg ikke kan redusere sitt forbruk med 20% i flere enn et gitt antall timer, og at det er behov for hviletid, så kan SFHB-anlegget informere Statnett om dette.

Statnett vil da vurdere slike hviletidsvilkår for anlegg som trenger dette, basert på prosessens karakter.

8. Maksimalt volum

Dersom 20% reduksjon av forbruk er større enn 100 MW, så er det tilstrekkelig at forbruket reduseres med 100 MW på terskelnivå 2

9. Avvik og dispensasjoner

Ordningen baseres på at kunden selv melder inn prisavhengige bud og reduserer sitt forbruk når prisene i day-aheadmarkedet overstiger de forhåndsannmeldte prisgrensene. I utgangspunktet medfører avvik mellom avtalen og faktisk adferd at kunden ikke mottar ytterligere 20 prosentpoeng industriavkorting for de påfølgende 12 måneder. I særskilte tilfeller vil avvik grunnet tekniske forhold kunne avtales direkte med Statnett.

Vedlegg 2: Liste over de som sende inn høringsinnspill i forrige runde

Aneo og Trønderenergi

Fylkesordførerne i Agder og Rogaland

Artic Cluster Team

GlitreNett

Arva

Hafslund Energi

Bergen Næringsråd

Hydro

BKK

Industrikommunene

Borregaard

InvestinBergen

Bulk Infrastructure

Kraftfylka

Celsa

Lede

Distriktsenergi

Linea

Elkem

Linja

Elvia

Lnett

Equinor

LO Nordland

Eramet Norge

MIP

Eviny Fornybar

Mon

Ferroglobe Mangan Norge

NHO Nordland

Forbrukerrådet

Nordland fylkeskommune

Fornybar Norge

Norsk Datasenter

Norsk hydrogenforum

Norsk Industri

Norske Shell

Odd Øygarden (privatperson)

Offshore Norge

Rauma Energi

Samfunnsbedriftene Energi

Skagerak Energi

Statkraft

Styrke

Svabo

Sygnir

Tensio

Troms Kraft produksjon

WS Computing

Å Energi

Åseral Kommune

Statnett

Statnett SF

Nydalen allé 33, Oslo

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Telefon: 23 90 30 00

E-post: firmapost@statnett.no

www.statnett.no